

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA OILA BILAN ISHLASH

Nizomiy nomidagi TDPU, Maktabgacha ta'lim fakulteti
Muallif: N.M.Kayumova, M.Umbarova, O.Xoldorova.

Annotatsiya

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan ishlashning dolzarbligi va samaradorligi tahlil qilinadi. Oila va ta'lim muassasasi o'rtasidagi hamkorlik bolalarning har tomonlama rivojlanishiga qanday ta'sir ko'rsatishi ochib beriladi. Shuningdek, ota-onalar bilan ishlashning samarali shakllari va usullari tavsiya etiladi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, oila bilan hamkorlik, bolalar rivojlanishi, pedagogik yondashuv, innovatsion usullar.

Kirish

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun oila birlamchi tarbiya muhitidir. Shu sababli, maktabgacha ta'lim tashkilotlari ota-onalar bilan yaqin hamkorlik qilish orqali ta'lim-tarbiyaviy jarayonni boyitadi. O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi mustahkam aloqalar bolalarning ijtimoiy, aqliy va emotsional rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimida oila bilan ishlashga katta e'tibor qaratilib, bu borada bir qancha amaliy tadbirlar va loyihalar amalga oshirilmoqda. Mazkur maqolada oila bilan hamkorlik qilishning samarali shakllari va usullari ko'rib chiqiladi.

Adabiyotlarni o'rganish

Ilmiy adabiyotlarda oila va ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlikning ijobiy natijalari keng yoritilgan. Vygotskiy (1978) ta'kidlaganidek, bolaning rivojlanishi uning atrofidagi ijtimoiy muhit bilan bevosita bog'liq. Bronfenbrenner (1979) esa bolalarning rivojlanishiga ta'sir etuvchi ekologik tizimlar nazariyasini ilgari surgan.

Shuningdek, Dewey (1938) hamkorlik va tajribaga asoslangan ta'lim samaradorligini alohida ta'kidlagan. O'zbek pedagog olimlari tomonidan ham maktabgacha ta'limda oila bilan ishlashning milliy va zamonaviy yondashuvlari o'rganilgan.

Asosiy qism

1. Oila bilan ishlashning ahamiyati

Bola rivojlanishiga ta'siri: Ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlik bolalarning aqliy va ijtimoiy rivojlanishini tezlashtiradi.

Ijtimoiy muloqot: Bolalar o'z his-tuyg'ularini ifoda etish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ota-onalarning pedagogik savodxonligini oshirish: Maktabgacha ta'lim muassasalari ota-onalarga bolalar tarbiyasi bo'yicha maslahatlar beradi.

2. Oila bilan ishlash shakllari

Ota-onalar yig'ilishlari – bolaning rivojlanishi va ta'lim jarayoni haqida fikr almashish imkoniyati.

Seminar va treninglar – ota-onalarga pedagogik va psixologik bilimlar berish.

Ochiq darslar – ota-onalarga bolalarning ta'lim jarayonidagi ishtirokini bevosita kuzatish imkoniyati.

Uyga tashriflar – bolalarning oilaviy muhitini o'rganish va individual tavsiyalar berish.

Anketalar va so'rovlar – ota-onalarning fikr va takliflarini inobatga olish.

3. Samarali usullar

Hamkorlikka yo'naltirilgan yondashuv: O'qituvchi va ota-onalar o'rtasida doimiy aloqa o'rnatish.

Individual yondashuv: Har bir bolaning o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda ish olib borish.

Texnologiyalardan foydalanish: Elektron jurnallar, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalar orqali tezkor aloqa.

Motivatsiya va rag'batlantirish: Ota-onalarni ta'lim jarayonida faol ishtirok etishga undash.

Natijalar

Oila va maktabgacha ta'lim muassasalari o'rtasidagi samarali hamkorlik quyidagi natijalarga olib keladi:

1. Bolalarning bilim olish jarayoni tezlashadi va ijtimoiylashuvi yaxshilanadi.
2. Ota-onalar o'z farzandlarining qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirishda faol ishtirok etadi.
3. Pedagoglar bolalarning individual ehtiyojlarini chuqurroq tushunadi va ta'lim jarayonini shunga mos ravishda tashkil qiladi.
4. Jamiyatda bolalarga nisbatan ijobiy munosabat shakllanadi.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan ishlash bolalarning to'laqonli rivojlanishini ta'minlaydi. Ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik orqali bolalarning qobiliyatlarini rivojlantirish, ularning ijtimoiy hayotga moslashuvini osonlashtirish mumkin. O'zaro hurmat va ishonch asosida qurilgan hamkorlik ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini oshiradi va bolalarning kelajagi uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kayumova, N. M. (2022, noyabr). Maktabgacha ta'lim muassasasi direktori faoliyatining funksional mas'uliyatlari. "Ilmiy taraqqiyot davri" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 1(3), 102-107-betlar.
2. Kayumova, N. M., & Roziyeva, M. M. Oilaning milliy merosdagi xalq pedagogikasidagi axloqiy va ma'naviy ta'limdagi roli. "Uchinchi Renessans davrida maktabgacha ta'lim va tarbiyaning roli" ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 102-104-betlar.
3. Kayumova, N. M., & Bazarbayeva, Z. O. (2023, oktabr). Bolalar nutqi psixologik va pedagogik muammo sifatida. "Fan, amaliyot va ta'limdagi innovatsion tendensiyalar" xalqaro ilmiy konferensiyasi materiallari, 2(8), 68-73-betlar.
4. Kayumova, N. M. (2023). Maktabgacha ta'lim muassasalari va oilada milliy qadriyatlar ruhida bolalarni tarbiyalash. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar xalqaro ilmiy jurnali, 1(6), 33-38-betlar.
5. Kayumova, N. M., & Turg'unova, M. R. (2023, yanvar). "Birinchi qadam" davlat ta'lim dasturi maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'limiy jarayonlarni tashkil etishda. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 609-612-betlar.
6. Kayumova, N. M., & Turg'unova, M. R. (2023, yanvar). Pedagoglarning malaka va mahorati orqali maktabgacha ta'lim sifatini oshirish. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 605-608-betlar.
7. Kayumova, N. M., & Murodxo'jaeva, Z. M. (2023, yanvar). Pedagoglarning ijodiy faoliyatini tashkil etishda kreativ yondashuvlar. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 601-604-betlar.
8. Kayumova, N. M., & Yakubova, Z. Z. (2021). Maktabgacha ta'lim – bilimli va madaniyatli shaxsni shakllantirish vositasi sifatida. "XXI asrda fan, madaniyat va IT konteksti" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 92-95-betlar.
9. Kayumova, N. M. (2019). ESP sinflarida ingliz tilini o'qitish xususiyatlari. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar, 128-bet.
10. Kayumova, N. M., & Pirmuxamedova, M. E. (2019). Maktabgacha ta'lim muassasasi rahbari va uning funksional majburiyatlari. "Zamonaviy ta'lim muammolari: tajriba va innovatsiyalar" jurnali, 42-bet.